

УДК 336.747.6

Черній І. – ст. гр. БФ-21

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

ДОСЛІДЖЕННЯ ДОЛАРИЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Науковий керівник: к.е.н., доцент Хрупович С.Є.

Доларизація економіки – це процес проникнення долара США або інших валют світу у внутрішній грошовий обіг країн зі слабкими неконвертованими валютами, внаслідок чого відбувається розлад грошового обміну, надається перевага на користь іншої валюти, а не національній. В економічній теорії виділяють наступні, три види доларизації:

1. Повна доларизація існує в тих країнах, де іноземна валюта слугує офіційною внутрішньою грошовою одиницею.

2. Напівофіційна доларизація існує в країнах, де іноземна валюта перебуває на рівні з національною, як законний та рівноцінний платіжний засіб.

3. Неофіційна доларизація існує в тих країнах, де іноземна валюта не слугує легальним платіжним засобом, але становить значну питому вагу в грошовій масі країни.

Україна належить до таких країн, де існує неофіційна доларизація, проте вона набула значного поширення. Це негативне явище для національної економіки пояснюють наступними причинами:

- висока мінливість темпів інфляції в порівнянні з курсовою обмінною динамікою;
- відсоткові ставки за депозитами та кредитами в іноземній валюті більш стабільні, ніж у національній.

Існують наступні методика для визначення рівня доларизації економіки країни:

1. методика, започаткована МВФ. Вона показує найбільш загальний рівень доларизації. Дану методику використовує НБУ. За нею рівень доларизації визначається як відношення обсягу депозитів в іноземній валюті до грошового агрегату М3. Граничне значення 30%;

2. методика, створена Александровим В. та Задорожним Г., за якою рівень доларизації розраховується як відношення обсягу депозитів в іноземній валюті до грошового агрегату М2. Значення показника не повинно перевищувати 10%.

3. методика, за якою рівень депозитної доларизації визначається як відношення обсягу депозитів у іноземній валюті до загальної суми депозитів.

Динаміку рівня доларизації вітчизняної економіки за період 2008 – 2012 рр., обчислено за вищезгаданими методиками на основі статистичних даних НБУ.

Розрахунки за період 2008 – 2012 рр. показали, що рівень доларизації економіки України за першою і другою методиками є майже однаковим, і, станом на кінець 2011 р. складає 30,35% і 30,51% відповідно.

Рівень доларизації, обчислений за методикою МВФ в деяких роках перевищує значення в 30%, тому Україну можна віднести до країн з високим ступенем доларизації економіки. За методикою Александрова В. та Задорожного Г. рівень доларизації української економіки більший в 3 рази за норму.

Проведені розрахунки дозволяють зробити висновок, що рівень доларизації економіки загострюється у періоди криз та нестабільності, що викликає недовіру населення до національної грошової одиниці.